

Анотація

Коршомна Катерина Юріївна. Ансамблеве мислення інструменталіста-універсала. – Наукове обґрунтування творчого мистецького проекту, поданого на здобуття ступеня доктор мистецтва (спеціальність 025 – Музичне мистецтво, галузь знань 02 – Культура і мистецтво). Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової, Міністерство культури та інформаційної політики України. Одеса, 2022.

Творчий науковий проект пов'язаний з виконавською і педагогічною діяльністю автора в камерно-ансамблевій творчості, яка спирається на поєднання знань в області інструментально-виконавських прийомів гри на трьох інструментах: на скрипці, на альті та на фортепіано, що відноситься до поняття *інструменталіст – універсал*, як втілення сучасних процесів в сфері музичного мистецтва. В умовах посилення конкуренції на ринку праці, з одного боку, та потягу музиканта до безперервного вдосконалення своєї професійної підготовки (набуття нових компетенцій), пошуку художньо-духовного самовираження за допомогою різноманітних інструментальних засобів виразності, цілком природним виявляється тенденція до опанування сучасними музикантами, яких називають *мульти-інструменталістами*, декількох інструментів.

Відомо, що для кожного музиканта інструмент, на якому він грає, відкриває шлях до музичної творчості, котра віддзеркалює його духовне, мисленнєво-чуттєве та емоційно-психологічне відношення до людського буття і Божественної краси. В цьому аспекті, музичні інструменти виконують функцію «голосу» виконавця, а інструментальні засоби (технологічні, темброво-фактурні, артикуляційні, акустичні) невід'ємні від художнього самовираження музиканта. Динамічна спроможність інструменталіста-універсала інтерпретувати композиторські ідеї способом гри на різних інструментах доволі часто проявляється в ансамблевій діяльності, в якій необхідна умова майстерності включає в себе *ансамблеве мислення*. Сутність поняття *ансамблеве мислення*, на наш погляд, включає *комплекс розуміння*

виконавцем – учасником ансамблевого складу – проблематики узгоджено-технологічного, суспільно-психологічного (комунікативного), емоційно-енергетичного (артистичного) аспектів внутрішньої ансамблевої взаємодії усіх учасників.

Оригінальність ідеї розкрита через поєднання творчої та наукової складових у 6 концертах: «Павло Юон – повернення забутого майстра», «Рапсодія», «Квінтцерт», «Шарвенка. Сібеліус. Франк», «Калейдоскоп», «Duo. Trio. Quartet. Sextet»;

майстер-класі на кафедрі камерного ансамблю ОНМА імені А. В. Нежданової 12.05.2021;

лекції (лекція-концерт «Бароко: вчитель та учень», Одеський Будинок-музей імені М. К. Реріха 15.10.2022);

у 2 тезах та 2 статтях у фахових збірках категорії «Б»;

методичній розробці спеціального курсу дисципліни за темою творчого мистецького проекту;

доповідях на 7 конференціях:

– міжнародних: Міжнародна науково-творча конференція «Явище школи в музичному виконавстві та музикознавстві – історія та сучасність» (30.11.2020); XXIII Міжнародна науково-практична конференція «Поиски красоты в культуре, искусстве, науке» (13-14.11.2020); XXIV Міжнародна науково-практична конференція «Под лигой культуры: искусство, наука, духовное совершенствование» (19-20.11.2021);

– всеукраїнських: XXII Всеукраїнська молодіжна науково-творча онлайн-конференція «Музичне мистецтво та наука на початку третього тисячоліття» (3-5.12.2020); IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Роль і місце мистецької педагогіки у формуванні сучасної особистості» (11-12.03.2021); XXIV Всеукраїнська молодіжна науково-творча онлайн конференція «Музичне мистецтво та наука на початку третього тисячоліття» (8-9.12.2021); XXV Всеукраїнська молодіжна науково-творча конференція

«Дні науки. Українська музична культура в історичному часі та світовому інформаційно-ціннісному просторі» (26-27.05.2022).

Творча складова проекту представлена концертними програмами, які презентують автора як учасника різних по органічності та кількісному складу ансамблів: у якості *віолончелиста* (Ф. Пуленк, «Негритянська рапсодія»; П. Юон, «Тріо-мініатюри»; Ю. Рентген, Квінтет ор.100; Ф. Брідж, «Елегія» для віолончелі та фортепіано; Р. Воан-Уільямс, «Шість англійських пісень» для віолончелі та фортепіано; С. Ядассон, Секстет), як *скрипача* (П. Юон, Рапсодія для фортепіанного квартету та «Силуети» для двох скрипок та фортепіано; Л. Ружицький, Рапсодія для фортепіанного тріо; Е. фон Донаньї, Квінтет №2; О. Респігі, Квінтет; С. Франк, Соната для скрипки та фортепіано; Й. Сук, «Елегія» для фортепіанного тріо; А. Онеггер, Сонатина для скрипки та віолончелі; Б. Годар, Серенада для скрипки та віолончелі), як виконавця на *альті* (П. Юон, Соната для альту та фортепіано, Рапсодія для фортепіанного квартету, Дивертисмент для двох альтів та кларнету; Ф. Шарвенка, Соната-фантазія для альту та фортепіано; О. Респігі, Квінтет; М. Брух, «Кол Нідре» для альту та фортепіано; Т. Дюбуа, Терцеттіно для флейти, альту та арфи у перекладенні для флейти, альту та фортепіано; Л. Форіно, «Молитва» для квартету віолончелей у перекладенні для альту та трьох віолончелей).

Проект базується на камерно-ансамблевих творах європейських композиторів другої половини XIX – першої половини XX століть, які автор цього творчого проекту системазував для видання Репертуарного довідника під назвою *«Репертуарний довідник творів європейських композиторів другої половини XIX – першої половини XX століть для камерного ансамблю»*. Важливою складовою проекту являється перше виконання камерно-ансамблевих творів в Україні (твори П. Юона, фортепіанні квінтети О. Респігі, Е. фон Донаньї, Ю. Рентгена).

У науковому обґрунтуванні проекту здійснено спробу висвітлити історичні передумови відродження в педагогічній та виконавській діяльності сучасного митця інтересу до опанування технології гри на різних

інструментах. Наукове обґрунтування спрямовано на виявлення методів застосування універсальних умінь (володіння грою на різних інструментах) в ансамблевій діяльності інструменталіста та обговоренню шляхів покращення майстерності учасника камерного ансамблю на основі удосконалення *ансамблевого мислення*. Автор творчого проекту виходить з актуальності цієї тематики, спираючись на сучасні світові тенденції розвитку форм **педагогічного процесу**, особливо в роботі з ансамблевими складами (з урахуванням залучення якнайбільшої кількості молоді на аматорському рівні та в дистанційному форматі викладання в контексті глобалізаційних викликів), та специфіки **виконавських умов**, які часто обумовлені обставинами при яких необхідно швидко замінювати одного інструменталіста на іншого (наприклад, при випадковій відсутності якогось інструменталіста в ансамблі, в гастрольних турне оркестрів тощо).

Мета дослідження – здійснити аналіз залучення компетенції інструменталіста-універсала, який являється мульти-інструменталістом, в системі камерно-ансамблевої діяльності.

Відповідно до поставленої мети вирішуються такі **завдання**:

- розкрити специфіку інструментально-суб'єктних взаємин у різних ансамблевих складах;
- простежити за тенденціями проявів мульти-інструменталізму в педагогічній та виконавській діяльності музиканта;
- виявити складові комунікативного простору в камерному ансамблі з урахуванням мобільності внутрішніх змін;
- проаналізувати концертні програми творчого мистецького проекту з точки зору їх тематичного спрямування.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у спробі оновлення погляду на творчі завдання інструменталіста-універсала в педагогічній та виконавській сферах з огляду на сучасні виклики часу та розширення представлень про моделювання тематичного простору мистецького концертного проекту на основі ансамблевої комунікації.

У Розділі I. Креативна місія інструменталіста-універсала в контексті історико-культурної динаміки змін приділено увагу розгляду взаємопов'язаних гілок інструментально-педагогічної та інструментально-виконавської діяльності інструменталіста-універсала. Досліджено навчально-методичне значення компетентності викладача в області технологічних характеристик декількох інструментів, що допомагає йому розширити коло педагогічних завдань в роботі з ансамблем (змога надати професійні поради різним інструменталістам – учасникам ансамблевого складу; спромогтися зробити виконавський показ гри на різних інструментах; при потребі замінити інструменталіста ансамблю під час репетиційних занять або концертних виступів). Розуміння таких різноманітних функцій викладача апробовано автором творчого проекту на досвіді особистого спілкування зі студентами в класі камерного ансамблю та в концертній програмі «Бароко: вчитель та учень» (15.10.2022), в якій вчитель (виконавець творчого проекту) виступав в ансамблях з учнями як скрипаль та альтист.

Виходячи з методичних напрацювань, спрямованих на специфіку виконавства в камерному ансамблі та на особистий досвід гри в різноманітних ансамблевих складах (темброво-однорідних, монотембрових та темброво-неоднорідних) в якості скрипальки, альтистки та піаністки, окреслені найважливіші фактори для успішної виконавсько-творчої діяльності інструменталіста в ансамблі (психологічно-суб'єктивні та об'єктивні). Прослідковано за різними функціями інструменталіста в камерному ансамблі (від 4-ох виконавців і більше), які в багатьох випадках передбачають: для скрипаля – ініціативність та яскраву артистичність; для альтиста – акомпануючу або дублюючу функції; для піаніста – побудову ритмо-гармонічної основи ансамблевого звучання, диригентського управління драматургією твору, партитурного мислення.

Доведено, що при збереженні основних характеристик ансамблевого мислення музиканта (застосування діалогічного принципу виконавських стосунків; вміння гнучкого переходу від тематичного матеріалу до фонового;

узгодженості виконавських дій з іншими учасниками колективу; здатності «зливатися» в загальному ансамблевому звучанні; підтримці свого психо-емоційного тону в спільній діяльності з колегами), у зв'язку з переходом від одного до іншого інструменту під час гри, в ансамблевому мисленні мульти-інструменталіста виникають деякі відмінності. Вони відзначені спроможністю миттєво (упродовж однієї концертної програми) трансформувати сприйняття твору мисленням своїм інструментом (кожен раз іншим), що означає зміну: технології гри в її артикуляційно-штрихових, темброво-фактурних, динамічних особливостях; партії-ролі; психічної витривалості; соціально-психологічної сумісності з різними партнерами по ансамблю.

В ході творчого проекту показані шляхи оновлення мізансценічних ансамблевих утворень за участю мульти-інструменталіста, що змінює ігрову та емоційну взаємодію учасників ансамблю.

У Розділі II. Шляхи формування тематики концертних програм проаналізовано тематичне спрямування концертних програм як послідовних частин творчого проекту («Павло Юон – повернення забутого майстра», «Рапсодія», «Квінтцетт», «Шарвенка. Сібеліус. Франк», «Калейдоскоп», «Duo. Trio. Quartet. Sextet»). *У підрозділі 2.1. Монографічна програма як спосіб презентації стилю композитора* зазначено, що поштовхом для демонстрації стилю одного композитора стала монографічна програма, присвячена швейцарському композитору Павло Юону, в якій відобразились потяг композитора до програмних задумів, імпресіоністична барвистість та казковість його музики, яка спонукала учасників ансамблю до пошуку різноманітних виразових засобів. *У підрозділі 2.2. Жанрово-семантичне поле «Рапсодії» в камерно-ансамблевих проєкціях* узагальнено функціонування жанру «рапсодії» в контексті камерно-ансамблевого репертуару з огляду на концертну програму, в якій було прослідковано за авторськими концепціями цього жанру в фортепіанному тріо, фортепіанному квартеті, вокально-інструментальному октеті мішаного складу (фортепіано,

струнний ансамбль, флейта, кларнет) з баритоном. В цій програмі автором творчого проекту було підбрано тематичний відеоряд (до Рапсодії П. Юона картини його брата художника К. Юона; до Негритянської рапсодії Ф. Пуленка замальовки з життя африканських народів), що довело ефективність поліхудожнього (міжмистецького) ракурсу сприйняття ансамблевих творів в побудові асоціативного ряду з візуальною стороною концерту. **Підрозділ 2.3. Органологічний та кількісний підхід до композиційних рішень в програмуванні ансамблевого концерту** розкриває комунікативно-рольові, психологічні та інтерпретаційно-технологічні ансамблеві завдання в різних по органологічному та кількісному складу (інструментальний дует, фортепіанний квінтет, секстет для фортепіанного ансамблю та струнних) ансамблях.

В результаті проведеного аналізу відзначена спрямованість мульти-інструменталіста на широке осягнення пластики різноманітних виконавських рухових дій як суму навичок гри на різних інструментах; розуміння комунікативного компонента при спілкуванні з малою (дуетом) або великою (квінтетом, секстетом, октетом) групою виконавців; здійснення ефективної виконавської діяльності в умовах спілкування з різними темпераментами при грі в інструментальному дуєті (на одному фортепіано – це поєднання двох особистостей в неподільну єдність; в дуєті скрипка – віолончель – це чергування сольних висловлювань), в великих ансамблевих складах (тяжіння до багатопланового звучання, що надає можливість як наближення до оркестрової образності, так і до більш вільного прояву індивідуальності кожного учасника ансамблю).

Ключові слова: інструменталіст-універсал, камерно-інструментальний ансамбль, мульти-інструменталіст, педагог-мульти-інструменталіст, виконавець-мульти-інструменталіст, виконавська інтерпретація, ансамблеве мислення, мізансценічні принципи, полі художній проект.

Annotation

Korshomna Kateryna Yuriivna. Ensemble thinking of an instrumentalist-universalist. – Scientific substantiation of the creative art project submitted for the Doctor of Arts degree (specialty 025 – Musical art, field of knowledge 02 – Culture and art). Odesa National Music Academy named after A. V. Nezhdanova, Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine. Odesa, 2022.

The creative scientific project is connected with the author's performance and teaching activities in chamber-ensemble work, which is based on a combination of knowledge in the field of instrumental and performance techniques of playing three instruments: the violin, the viola and the piano, which refers to the concept of an *instrumentalist – universalist*, as the embodiment of modern processes in the field of musical art. In the conditions of increased competition on the labor market, on the one hand, and the desire of musicians to continuously improve their professional training (acquisition of new competencies), search for artistic and spiritual self-expression with the help of various instrumental means of expression, the tendency to master modern musicians, who are called *multi-instrumentalists*, several instruments.

It is known that for every musician, the instrument he plays opens the way to musical creativity, which reflects his spiritual, thinking-sensual and emotional-psychological relationship to human existence and Divine beauty. In this aspect, musical instruments perform the function of the performer's «voice», and instrumental means (technological, timbre-textural, articulating, acoustic) are inseparable from the musician's artistic self-expression. The dynamic ability of the versatile instrumentalist to interpret the composer's ideas by playing different instruments is quite often manifested in ensemble activities, in which the necessary condition of mastery includes *ensemble thinking*. The essence of the concept of *ensemble thinking*, in our opinion, includes a complex *understanding by the performer – a member of the ensemble composition – of the problems of*

coordinated technological, social-psychological (communicative), emotional-energetic (artistic) aspects of intra-ensemble interaction of all participants.

The originality of the idea is revealed through the combination of creative and scientific components in 6 concerts: «Paul Juon – the return of the forgotten master», «Rhapsody», «Quintzert», «Scharwenka. Sibelius. Frank», «Kaleidoscope», «Duo. Trio. Quartet. Sextet»;

master class at the chamber ensemble department of the A. V. Nezhdanova ONMA 12.05. 2021;

lectures (lecture-concert «Baroque: teacher and student», Odesa House-Museum named after M. K. Roerich, 15.10.2022);

in 2 theses and 2 articles in professional collections of category «B»;

methodical development of a special discipline course on the topic of a creative art project;

reports at 7 conferences:

– international: International scientific and creative conference «School phenomenon in musical performance and musicology – history and modernity» (30.11.2020); XXIII International Scientific and Practical Conference «The Search for Beauty in Culture, Art, and Science» (13-14.11.2020); XXIV International Scientific and Practical Conference «Under the League of Culture: Art, Science, Spiritual Perfection» (19-20.11.2021);

– All-Ukrainian: XXII All-Ukrainian youth scientific and creative online conference «Musical art and science at the beginning of the third millennium» (3-5.12.2020); IV All-Ukrainian scientific and practical conference «The role and place of art pedagogy in the formation of a modern personality» (11-12.03.2021); XXIV All-Ukrainian youth scientific and creative online conference «Musical art and science at the beginning of the third millennium» (8-9.12.2021); XXV All-Ukrainian Youth Scientific and Creative Conference «Days of Science. Ukrainian musical culture in historical time and the world information and value space» (26-27.05.2022).

The creative component of the project is represented by concert programs that present the author as a member of ensembles with different organological and quantitative composition: as a *pianist* (F. Poulenc, «Rhapsodie Negre»; P. Juon, «Trio-miniatures»; O. Röntgen, Quintet op. 100; F. Bridge, «Elegy» for cello and piano; R. Vaughan-Williams, «Six English Songs» for cello and piano; S. Jadassohn, Sextet), as a *violinist* (P. Juon, Rhapsody for piano quartet and «Silhouettes» for two violins and piano; L. Ruzhytskyi, Rhapsody for piano trio; E. von Dohnanyi, Quintet No. 2; O. Respighi, Quintet; S. Frank, Sonata for violin and piano; J. Suk, «Elegy» for piano trio; A. Onegger, Sonatina for violin and cello; B. Godard, Serenade for violin and cello), as a performer on *viola* (P. Juon, Sonata for viola and piano, Rhapsody for piano quartet, Divertissement for two violas and clarinet; F. Scharwenka, Sonata-fantasia for viola and piano; O. Respighi, Quintet; M. Bruch, «Kol Nidrei» for viola and piano; T. Dubois, Terzettino for flute, viola and harp translated for flute, viola and piano; L. Forino, «Preghiera» for cello quartet translated for viola and three cellos).

The project is based on the chamber-ensemble works of European composers of the second half of the 19th – the first half of the 20th centuries, which the author of this creative project systematized for the publication of the Repertory Guide entitled «*Repertoire Guide to the works of European composers of the second half of the 19th – the first half of the 20th centuries for chamber ensemble*». An important component of the project is the first performance of chamber-ensemble works in Ukraine (works by P. Juon, piano quintets by O. Respighi, E. von Dohnanyi, J. Röntgen).

In the scientific substantiation of the project, an attempt was made to highlight the historical prerequisites of the revival in the pedagogical and performing activities of the modern artist of interest in mastering the technology of playing various instruments. Scientific substantiation is aimed at identifying methods of applying universal skills (mastery of playing various instruments) in the instrumentalist's ensemble activities and discussing ways to improve the mastery of a member of a chamber ensemble based on the improvement of

ensemble thinking. The author of the creative project proceeds from the relevance of this subject, relying on modern world trends in the development of forms of the **pedagogical process**, especially in work with ensembles (taking into account the involvement of the largest possible number of young people at the amateur level and in the distance format of teaching in the context of globalization challenges), and the specifics of **performance conditions**, which are often due to circumstances in which it is necessary to quickly replace one instrumentalist with another (for example, in case of accidental absence of an instrumentalist in the ensemble, in touring orchestras, etc.).

The **purpose of the study** is to analyze the involvement of the competence of the universal instrumentalist, who is a multi-instrumentalist, in the system of chamber-ensemble activity.

In accordance with the set goal, the following **tasks** are solved:

- reveal the specifics of instrumental-subject relationships in various ensemble compositions;
- trace the trends of manifestations of multi-instrumentalism in the pedagogical and performing activities of a musician;
- identify the components of the communicative space in the chamber ensemble, taking into account the mobility of internal changes;
- analyze the concert programs of the creative art project from the point of view of their thematic direction.

The scientific novelty of the obtained results consists in an attempt to renew the view on the creative tasks of the universal instrumentalist in the pedagogical and performing spheres in view of the modern challenges of the time and the expansion of ideas about modeling the thematic space of an artistic concert project based on ensemble communication.

In *Section I. The creative mission of the instrumentalist-universalist in the context of the historical and cultural dynamics of changes*, attention is paid to the examination of the interconnected branches of the instrumentalist-pedagogical and instrumental-executive activities of the instrumentalist-universalist. The

educational and methodological significance of the teacher's competence in the field of technological characteristics of several instruments was studied, which helps him to expand the range of pedagogical tasks in working with the ensemble (ability to give professional advice to various instrumentalists – members of the ensemble; to be able to make a performance demonstration of playing on various instruments; to replace the instrumentalist if necessary ensemble during rehearsals or concert performances). The author of the creative project tested the understanding of such diverse functions of the teacher through the experience of personal communication with students in the chamber ensemble class and in the concert program «Baroque: teacher and student» (15.10.2022), in which the teacher (performer of the creative project) performed in ensembles with students as violinist and violist.

Based on methodical studies aimed at the specifics of performance in a chamber ensemble and personal experience of playing in various ensemble compositions (timbral-homogeneous, mono-timbral and timbral-heterogeneous) as a violinist, violist and pianist, the most important factors for the successful performance and creative activity of an instrumentalist are outlined in the ensemble (psychologically subjective and objective). The various functions of an instrumentalist in a chamber ensemble (from 4 performers and more) are followed, which in many cases include: for the violinist – initiative and bright artistry; for a violist – an accompanying or duplicating function; for a pianist – the construction of the rhythmic and harmonic basis of the ensemble sound, the conductor's management of the dramaturgy of the piece, and the thinking of the score.

It has been proven that while maintaining the main characteristics of a musician's ensemble thinking (application of the dialogic principle of performance relations; the ability to flexibly transition from thematic material to background material; coherence of performance actions with other members of the collective; the ability to «merge» in the overall ensemble sound; maintaining one's psycho-emotional tone in joint activity with colleagues), in connection with the transition from one instrument to another during the game, some differences arise in the

ensemble thinking of a multi-instrumentalist. They are noted for their ability to instantly (during one concert program) transform the perception of a work by thinking with their instrument (each time a different one), which means a change: the technology of the game in its articulation-stroke, timbre-texture, dynamic features; parties-roles; mental endurance; socio-psychological compatibility with various ensemble partners.

In the course of the creative project, ways of updating mise-en-scene ensemble formations with the participation of a multi-instrumentalist are shown, which changes the playful and emotional interaction of the ensemble members.

In *Section II. Ways of forming the themes of concert programs* are analyzed, the thematic direction of concert programs as successive parts of a creative project ("Paul Juon – the return of the forgotten master», «Rhapsody», «Quintzert», «Scharwenka. Sibelius. Frank», «Kaleidoscope», «Duo. Trio. Quartet. Sextet»). In *subsection 2.1. The monographic program as a way of presenting the composer's style* is indicated that the impetus for the demonstration of the style of one composer was a monographic program dedicated to the Swiss composer Paul Juon, which reflected the composer's attraction to program ideas, the impressionistic colorfulness and fabulousness of his music, which encouraged the ensemble members to search for various expressive means In *subsection 2.2. The genre-semantic field of «Rhapsody» in chamber-ensemble projections* summarizes the functioning of the «rhapsody» genre in the context of the chamber-ensemble repertoire in view of a concert program in which the author's concepts of this genre were followed in a piano trio, piano quartet, vocal-instrumental octet mixed composition (piano, string ensemble, flute, clarinet) with baritone. In this program, the author of the creative project selected a thematic video series (to P. Juon's Rhapsody, paintings by his artist brother K. Juon; to F. Poulenc's Rhapsodie Negre, sketches from the life of African peoples), which proved the effectiveness of a multi-artistic (inter-artistic) approach to the perception of ensemble works in the construction of the associative series with the visual side of the concert. *Subsection 2.3. An organological and quantitative approach to compositional*

decisions in ensemble concert programming reveals communicative-role, psychological and interpretative-technological ensemble tasks in ensembles with different organological and quantitative composition (instrumental duet, piano quintet, sextet for piano ensemble and strings).

As a result of the analysis, the focus of the multi-instrumentalist on a wide understanding of the plasticity of various performing motor actions as the sum of the skills of playing various instruments was noted; understanding of the communicative component when communicating with a small (duet) or large (quintet, sextet, octet) group of performers; implementation of effective performing activities in the conditions of communication with different temperaments when playing in an instrumental duet (one piano is a combination of two personalities into an indivisible unity; in a violin-cello duet it is an alternation of solo statements), in large ensembles (a tendency to multifaceted sound, which provides an opportunity both to approach the orchestral imagery and to more freely express the individuality of each member of the ensemble).

Key words: instrumentalist-universalist, chamber-instrumental ensemble, multi-instrumentalist, multi-instrumentalist teacher, multi-instrumentalist performer, performance interpretation, ensemble thinking, mise-en-scène principles, poly art project.